



LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Finansų rinkos dalyvių veikla

Vartojimo kredito rinkos apžvalga

2019

Apžvalgą parengė Lietuvos banko Priežiūros tarnyba.

Pasiteirauti:

Violeta Pilvelienė, Finansinių paslaugų ir rinkų priežiūros departamento
Kredito ir mokėjimo paslaugų priežiūros skyriaus vyriausioji specialistė

tel. 8 691 21 017

el. p. vpilveliene@lb.lt

Apžvalgoje pateikiama apibendrinta informacija apie Lietuvos vartojimo kredito rinką 2019 m.

Remiamasi Vartojimo kredito davėjų privalomos informacijos teikimo Lietuvos bankui taisyklėse, patvirtintose Lietuvos banko valdybos 2012 m. gruodžio 6 d. nutarimu Nr. 03-248, nustatyta tvarka vartojimo kredito davėjų (išskyrus kredito įstaigas) ir tarpusavio skolinimo platformos operatorių Lietuvos bankui pateikta informacija.

Apžvalgoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatyme ir Vartojimo kredito davėjų privalomos informacijos teikimo Lietuvos bankui taisyklėse.

Vartojimo kreditai apžvalgoje skirstomi pagal vartojimo kredito sutarčių rūšis į:

- sąskaitos kreditus,
- susietojo vartojimo kreditus,
- mažuosius vartojimo kreditus,
- didesnius kaip 290 Eur vartojimo kreditus.

Vartojimo kredito rinkos ketvirčių statistiką *Excel* formatu galite rasti Lietuvos banko interneto [svetainėje](#).

Santrumpos ir sąvokos

didesnis kaip 290 Eur vartojimo kreditas	didesnis kaip 290 Eur vartojimo kreditas, dėl kurio susitarta vartojimo kredito sutartyje, išskyrus sąskaitos kreditavimo ir susietojo vartojimo kredito sutartis
mažasis vartojimo kreditas	ne didesnis kaip 290 Eur vartojimo kreditas, dėl kurio susitarta vartojimo kredito sutartyje, išskyrus sąskaitos kreditavimo ir susietojo vartojimo kredito sutartis
pradelstas vartojimo kreditas	vartojimo kredito sutartis, kai mokėjimas buvo pradelstas daugiau kaip 30 kalendorinių dienų iš eilės
TSP	tarpusavio skolinimo platforma (pagal VKĮ)
TSPO	tarpusavio skolinimo platformos operatorius (pagal VKĮ)
sąskaitos kreditas	vartojimo kreditas pagal sąskaitos kreditavimo sutartį
susietojo vartojimo kreditas	vartojimo kreditas pagal susietojo vartojimo kredito sutartis
vartojimo kreditas	pagal vartojimo kredito sutartį suteiktas vartojimo kreditas, įskaitant sąskaitos kreditavimo sutartis ir susietojo vartojimo kredito sutartis
VKD	vartojimo kredito davėjas (ne kredito įstaiga)
VKĮ	Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymas

VARTOJIMO KREDITO RINKA

2019 m. pabaigoje viešuosiuose VKD ir TSPO sąrašuose buvo 52 bendrovės (ne kredito įstaigos), turinčios teisę teikti ir administruoti vartojimo kreditus. Tačiau tik 31 iš jų aktyviai teikė naujus vartojimo kreditus.

Didesnius kaip 290 Eur vartojimo kreditus teikė 22 VKD, iš jų:

- 16 VKD taip pat teikė ir mažuosius vartojimo kreditus,
- 2 VKD – ir sąskaitos kreditus,
- 4 VKD – ir susietojo vartojimo kreditus.

6 VKD teikė tik susietojo vartojimo kreditus.

Per 3 TSPO buvo teikiami didesni kaip 290 Eur vartojimo kreditai, o per 2 iš jų tai pat buvo teikiami ir mažieji vartojimo kreditai.

2019 m. 7 bendrovės buvo įrašytos į viešąjį VKD sąrašą, o išbraukti iš minėto sąrašo pagal pačių bendrovių pateiktus prašymus 6 VKD. 1 bendrovė buvo įrašyta į viešąjį TSPO sąrašą.

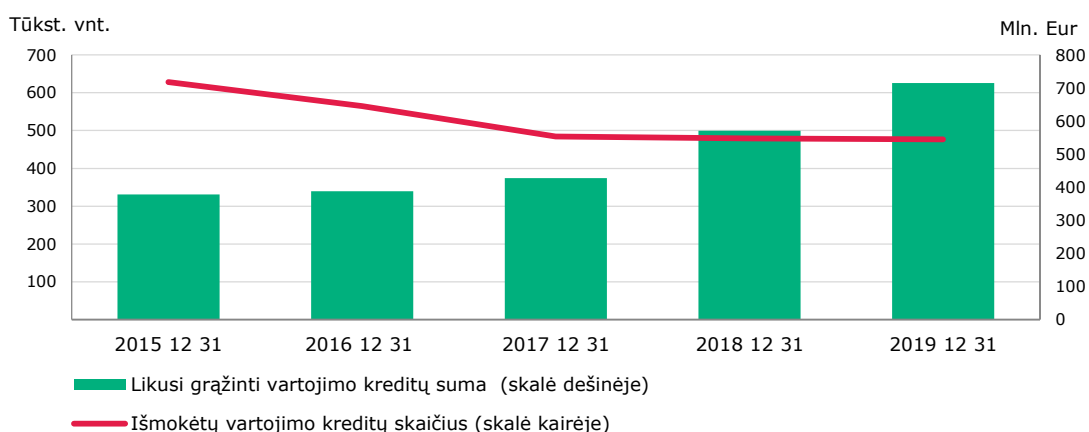
VKD PORTFELIO STRUKTŪRA

2019 m. gruodžio 31 d. VKD buvo suteikę, o per TSP buvo suteikta kiek daugiau kaip 477 tūkst. vartojimo kreditų, tačiau tik 1 proc. mažiau, palyginti su ankstesniais metais, arba tik 2,4 tūkst. mažiau vartojimo kreditų sutarčių.

Bendra likusi gražinti vartojimo kreditų suma, palyginanti su ankstesniais metais, gerokai išaugo – šiek tiek daugiau kaip 144 mln. Eur, t. y. nuo 571 mln. iki 715 mln. Eur, ir tai sudaro daugiau kaip 25 proc.

Panašus vartojimo kredito portfelio sumos augimas skaitine išraiška, t. y. kiek mažiau nei 144 mln. Eur, arba 33 proc., buvo ir 2018 m. pabaigoje, palyginti su 2017 m. pabaiga (žr. 1 pav.).

1 pav. Vartojimo kreditų portfelio statistika laikotarpio pabaigoje

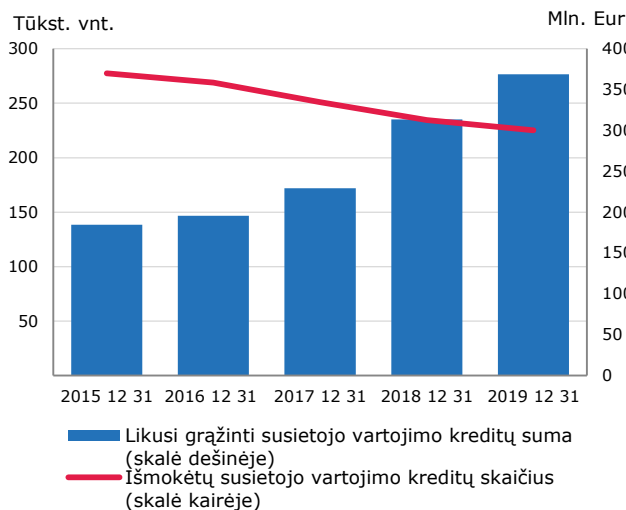


Šaltinis: Lietuvos bankas.

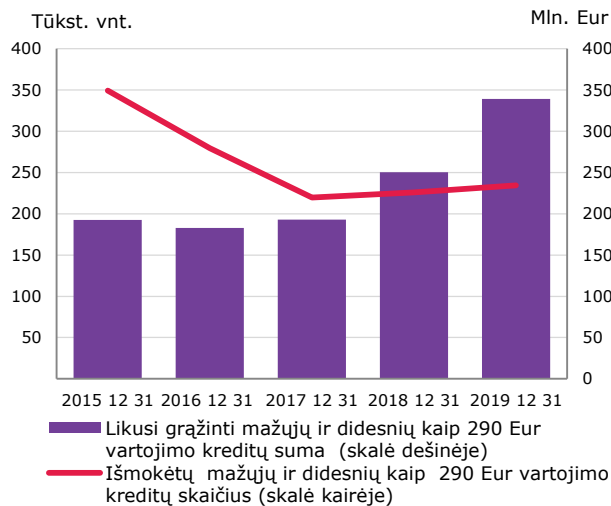
Suteiktų vartojimo kreditų suma kasmet auga, atitinkamai suteiktų vartojimo kreditų skaičius santykinai nedaug, bet mažėja. Ši tendencija pastebima analizuojant vartojimo kreditų portfelius, tiek bendrai visus vartojimo kreditus, tiek atskirai pagal vartojimo kredito rūšis.

Daugiau kaip pusę vartojimo kreditų portfelio sudarė susietojo vartojimo kreditai – 368,84 mln. Eur. Kitą, šiek tiek mažesnę dalį sudarė vartojimo kreditai, apimantys mažuosius vartojimo kreditus ir didesnius kaip 290 Eur vartojimo kreditus – 339,02 mln. Eur. Likusią dalį sudarė sąskaitos kreditai (žr. 2 ir 3 pav.).

2 pav. Susietojo vartojimo kreditų portfelio statistika laikotarpio pabaigoje



3 pav. Vartojimo kreditų, apimančių mažuosius ir didesnius kaip 290 Eur vartojimo kreditus, portfelio statistika laikotarpio pabaigoje



Šaltinis: Lietuvos bankas.

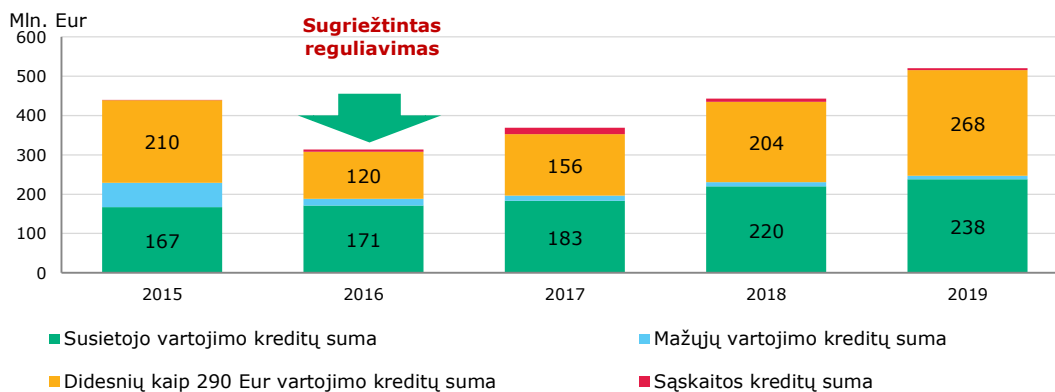
NAUJŲ VARTOJIMO KREDITŲ TEIKIMAS

Per 2019 m. vartojimo kredito gavėjams suteiktų naujų vartojimo kreditų skaičius dar šiek tiek mažėjo, o suma augo. 2019 m. buvo suteikta 438,2 tūkst. naujų vartojimo kreditų, bendra jų suma sudarė 520,2 mln. Eur.

Suteikiamų vartojimo kreditų skaičius, palyginti su 2018 m., sumažėjo nedaug – tik 0,7 proc., tačiau suteiktų vartojimo kreditų suma padidėjo 17,3 proc.

Suteiktų naujų vartojimo kreditų sumos didėjimą daugiausia lėmė didesni kaip 290 Eur vartojimo kreditai, jie padidėjo nuo 204 mln. iki 268 mln. Eur, tai sudarė 31,6 proc. augimą (žr. 4 pav.).

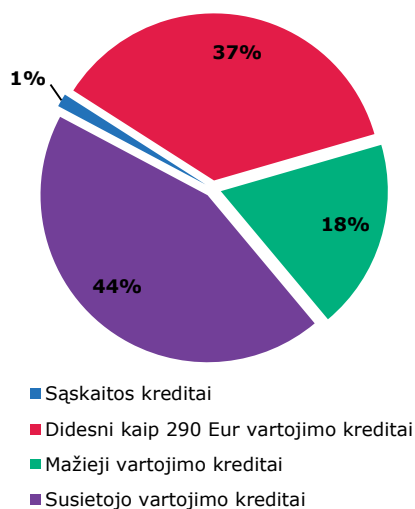
4 pav. Suteiktų naujų vartojimo kreditų suma pagal vartojimo kredito rūšis per atitinkamą laikotarpį



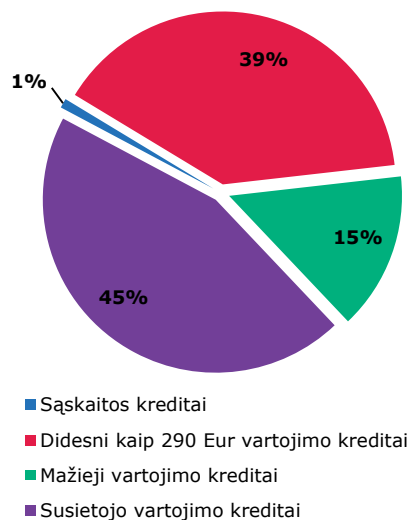
Šaltinis: Lietuvos bankas.

Dažniausiai buvo suteikiamas susietojo vartojimo kreditas, tokių kreditų per 2019 m. buvo suteikta kiek daugiau kaip 196 tūkst. Šiek tiek mažiau (apie 173 tūkst.) buvo suteikta didesnių kaip 290 Eur vartojimo kreditų, mažųjų vartojimo kreditų suteikta truputį daugiau kaip 64 tūkst., o sąskaitos kreditų – šiek tiek mažiau nei 4 tūkst. vnt. (žr. 5 ir 6 pav.).

5 pav. 2018 m. suteiktų naujų vartojimo kreditų (skaičiaus) pasiskirstymas pagal vartojimo kreditų rūšis



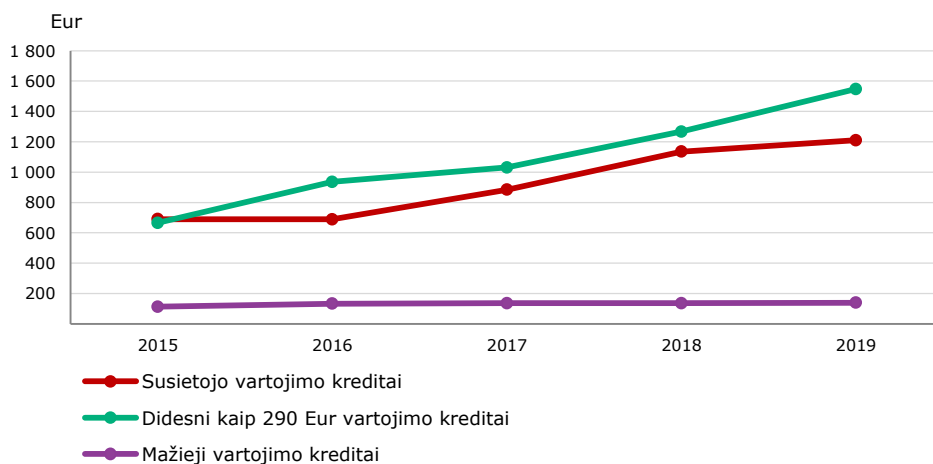
6 pav. 2019 m. suteiktų naujų vartojimo kreditų (skaičiaus) pasiskirstymas pagal vartojimo kreditų rūšis



Šaltinis: Lietuvos bankas.

Pastebėtina tai, kad nuosekliai didėja vidutinė vartojimo kredito gavėjams suteiktų naujų vartojimo kreditų suma (žr. 7 pav.). 2019 m., palyginti su 2018 m., vidutinė susietojo vartojimo kredito suma išaugo 6,6 proc. – iki 1 210 Eur, o vidutinė didesnių kaip 290 Eur vartojimo kredito suma padidėjo 22,2 proc. – iki 1 548 Eur. Šiek tiek mažiau nei 2 proc. išaugo ir vidutinė mažųjų vartojimo kreditų suma – iki 139 Eur.

7 pav. Vidutinė vartojimo kredito, suteikto per atitinkamą laikotarpį, suma

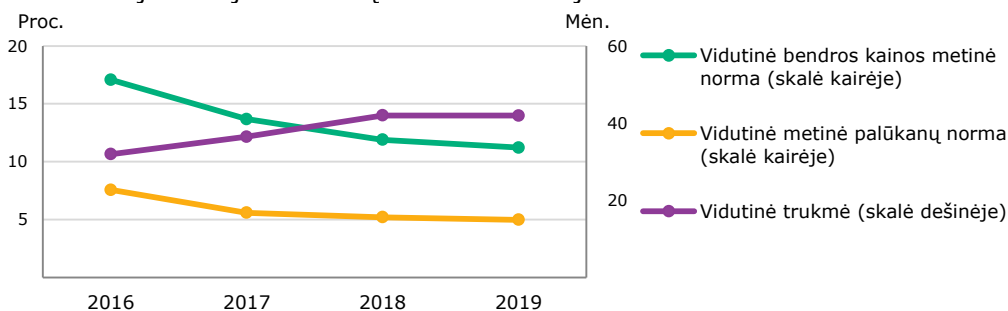


Šaltinis: Lietuvos bankas.

Analizuojant suteiktus vartojimo kreditus atskirai pagal vartojimo kredito rūšį pastebima, kad išlieka tendencija, kai vartojimo kreditų kaina mažėja, o terminas ilgėja.

Susietojo vartojimo kredito vidutinė palūkanų norma ir vidutinė bendros kredito kainos metinė norma 2019 m. nežymiai mažėjo, palyginti su ankstesniu laikotarpiu, o vidutinė trukmė tebėra panašaus lygio. 2019 m. vidutinė palūkanų norma buvo apie 5 proc., o vidutinė trukmė – 3,5 m. (žr. 8 pav.).

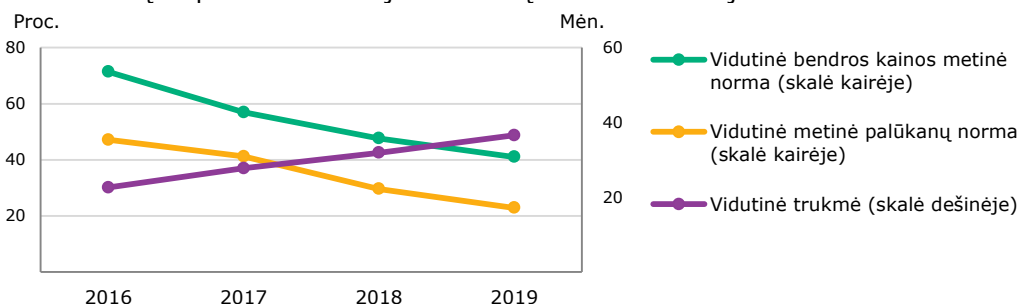
8 pav. Susietojo vartojimo kreditų kainos tendencija



Šaltinis: Lietuvos bankas.

Didesnių kaip 290 Eur vartojimo kreditų vidutinė palūkanų norma ir vidutinė bendros kredito kainos metinė norma 2019 m. nuosekliai mažėja, palyginti su ankstesniais laikotarpiais, o vidutinė trukmė kasmet ilgėja. 2019 m. vidutinė palūkanų norma siekė beveik 23 proc., o vidutinė trukmė – 3 m. (žr. 9 pav.).

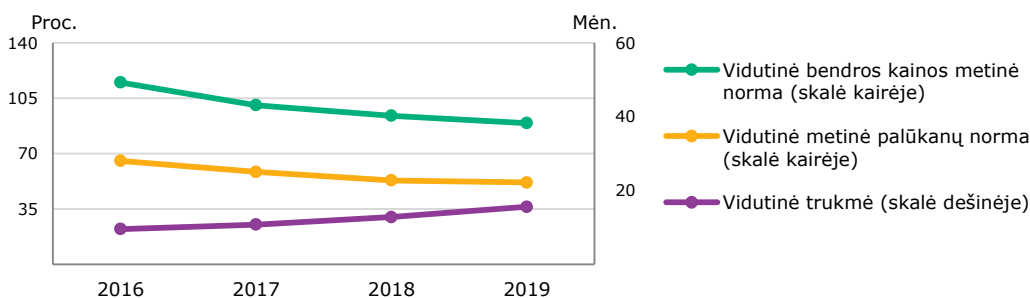
9 pav. Didesnių kaip 290 Eur vartojimo kreditų kainos tendencija



Šaltinis: Lietuvos bankas.

Mažųjų vartojimo kreditų vidutinė palūkanų norma ir vidutinė bendros kredito kainos metinė norma 2019 m. mažėja, palyginti su ankstesniais laikotarpiais, o vidutinė trukmė ilgėja. 2019 m. vidutinė palūkanų norma siekė 52 proc., o vidutinė trukmė buvo kiek ilgesnė nei 1 m. (žr. 10 pav.).

10 pav. Mažųjų vartojimo kreditų kainos tendencija



Šaltinis: Lietuvos bankas.

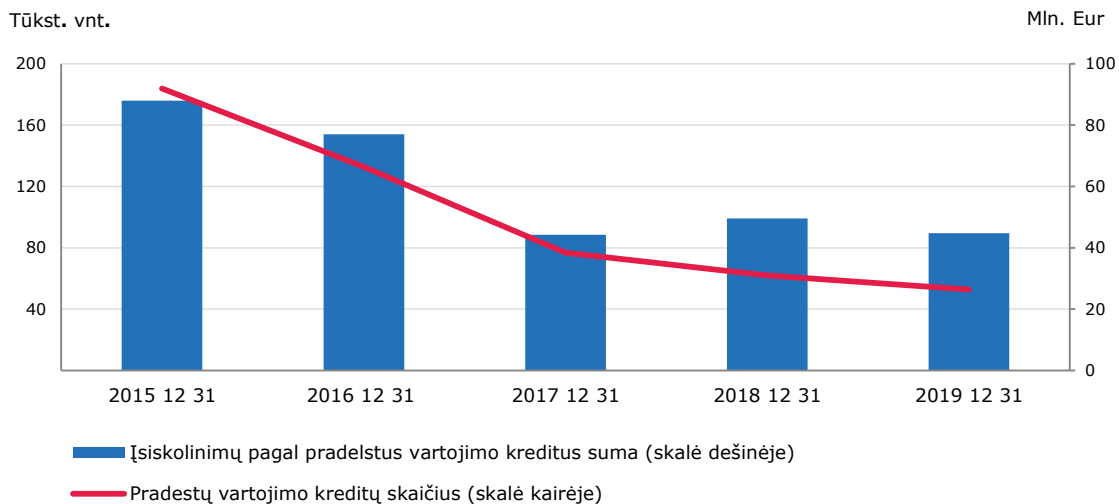
PRADELSTI VARTOJIMO KREDITAI

Bendras vartojimo kredito gavėjų pradelstų vartojimo kreditų skaičius ir toliau mažėja, tačiau 2019 m. pastebimas nežymus ir įsiskolinimo pagal pradelstus vartojimo kreditus sumos mažėjimas.

2019 m. gruodžio 31 d. pradelstų vartojimo kreditų skaičius buvo 53 tūkst., tai buvo apie 15 proc. mažiau, palyginti su ankstesnio laikotarpio pabaiga, arba 9 tūkst. mažiau pradelstų vartojimo kreditų sutarčių. Įsiskolinimo pagal pradelstus vartojimo kreditus suma mažėjo nuo 50 mln. iki 45 mln. Eur ir tai sudarė kiek mažiau nei 10 proc. (žr. 11 pav.).

Pastebėta, kad 2019 m. pabaigoje, palyginti su ankstesnio laikotarpio pabaiga, labiausiai sumažėjo suma likusių gražinti vartojimo kreditų, kurie pradelsti ilgesnį laiką, t. y. kai mokėjimas buvo pradelstas ilgiau nei 90 dienų iš eilės. Mažėjančius įsiskolinimus pagal pradelstus vartojimo kreditus lėmė tai, kad dalis vartojimo kreditų davėjų pardavė savo probleminių turta, kiti pradėjo efektyviau dirbti su skolininkais.

11 pav. Vartojimo kredito gavėjų pradelsti vartojimo kreditai laikotarpio pabaigoje



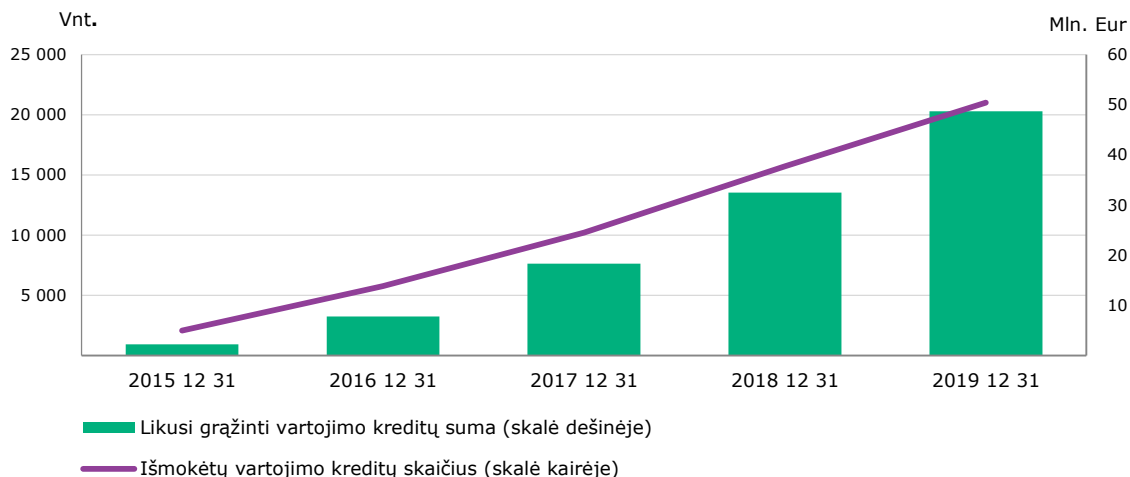
Šaltinis: Lietuvos bankas.

TSPO VEIKLA

Per TSP suteikiamų vartojimo kreditų portfelis kasmet nuosekliai auga. 2019 m. gruodžio 31 d., palyginti su ankstesniu laikotarpiu, bendra likusi gražinti per TSP suteiktų vartojimo kreditų suma išaugo šiek tiek daugiau kaip 16 mln. Eur, t. y. paaugo nuo 32,5 mln. iki 48,7 mln. Eur, ir tai sudarė šiek tiek mažiau nei 50 proc.

Atitinkamai 2019 m. gruodžio 31 d. per TSP buvo suteikta 21 tūkst. vartojimo kreditų, kurių skaičius, palyginti su ankstesnio laikotarpio pabaiga, paaugo 34 proc., arba šiek tiek daugiau nei 5 tūkst. vartojimo kreditų sutarčių (žr. 12 pav.).

12 pav. Per TSP suteiktų vartojimo kreditų portfelis laikotarpio pabaigoje



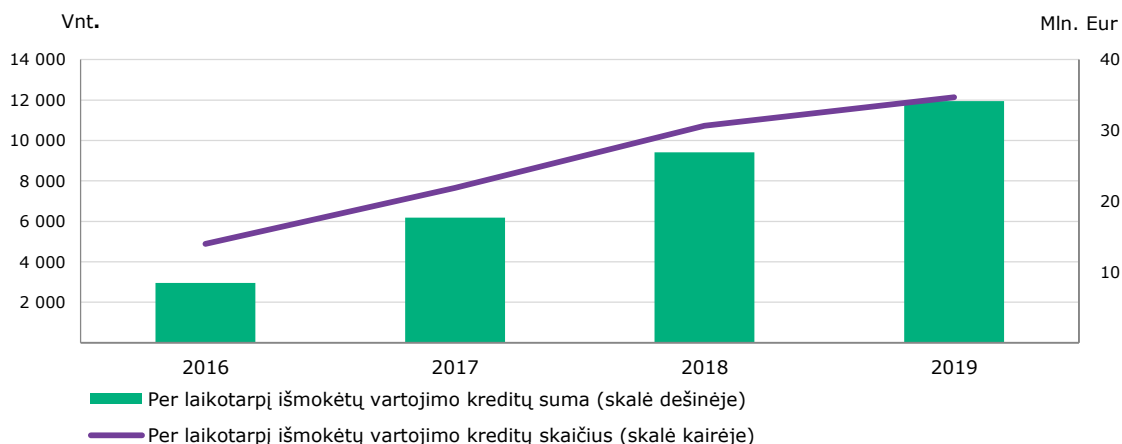
Šaltinis: Lietuvos bankas.

2019 m. per TSP suteiktų vartojimo kreditų suma, palyginti su 2018 m., išsaugo beveik 27 proc., arba 7,3 mln. Eur – iki 34,1 mln. Eur.

Daugiau kaip 13 proc. padidėjo per TSP suteiktų vartojimo kreditų skaičius, t. y. vartojimo kreditų skaičius padidėjo nuo beveik 11 tūkst. vnt. iki šiek tiek daugiau kaip 12 tūkst. vnt. (žr. 13 pav.).

2019 m. vidutiniškai buvo skolinamasi 2,8 tūkst. Eur šiek tiek ilgesniam nei 3 m. laikotarpiui. Skolinimosi terminas, palyginti su ankstesniu laikotarpiu, išliko tas pats, tačiau vidutinė vartojimo kredito gavėjų skolinimosi suma paaugo šiek tiek daugiau kaip 12 proc. – nuo 2,5 tūkst. iki 2,8 tūkst. Eur.

13 pav. Per TSP suteiktų vartojimo kreditų skaičius ir suma per atitinkamą laikotarpį

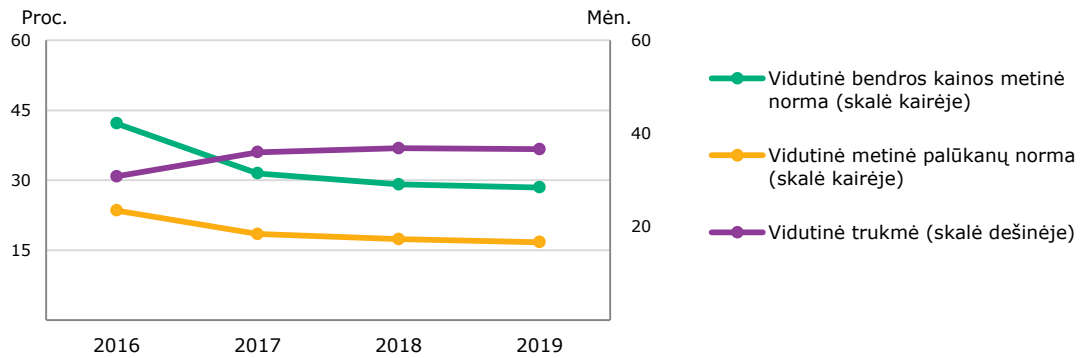


Šaltinis: Lietuvos bankas.

2019 m. pabaigoje, palyginti su ankstesniu laikotarpiu, per TSP investavusių paskolos davėjų skaičius paaugo beveik 40 proc. – nuo 23,3 tūkst. iki 32,5 tūkst.

Vidutinė palūkanų norma ir vidutinė bendros vartojimo kredito kainos metinė norma skolinantis per TSP labai nežymiai mažėjo, o terminas ilgėjo. 2019 m. vidutinė palūkanų norma siekė beveik 17 proc., o vidutinė trukmė buvo šiek tiek ilgesnė nei 3 m. (žr. 14 pav.).

14 pav. Vartojimo kreditų, suteiktų per TSP, kainos tendencija



Šaltinis: Lietuvos bankas.